

מעקב אחר פסיקה לתאריכים 16.07.2018-08.07.2018

הסטודנט – תומר והדי

ת"צ (כלכלית ת"א) 5407-09-17 לייטקום (ישראל) בע"מ נ' טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ (פורסם בבנו,

08.07.2018), ערכאה: המחלקה הכלכלית בביהמ"ש המחוזי בת"א, מפי כב' השופטת רות רונן

המדובר בהחלטה על עיכוב הליכים (להלן: "החלטת העיכוב") בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגד חברת טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ (להלן: "טבע" או "המשיבה") ונגד נושאי משרה בחברה בטענה שהסתירו מציבור המשקיעים בחברה מידע מהותי,¹ באופן שגרם נזקים לבעלי המניות בחברה שרכשו את מניותיהם החל מהרבעון השני של שנת 2017 והמשיכו להחזיק במניות ביום 03.08.2017.

בבקשת האישור נטען כי כאשר המשיבה הכריזה על רכישתה של החטיבה הגנרית של חברת התרופות אלרגן, Actavis Generics, היא הציגה לציבור תחזיות אופטימיות שהראו עלייה משמעותית בהכנסות וברווחיות של טבע בתחום הגנרי, למרות שהיה בידי המשיבה ובידי נושאי המשרה הבכירים בטבע מידע על שחיקת מחירי מוצרי טבע וכן מידע על הסכמים בעלי השלכות שליליות על מחיר המניה של טבע – מידע שעל פי הטענה הוסתר מציבור המשקיעים – ובסופו של דבר הוביל לירידה בשער המניה. נטען כי התנהלות זו הטעתה את ציבור המשקיעים שרכשו את מניות המשיבה תוך הסתמכות על התחזיות האופטימיות שהוצגו ע"י המשיבה.

טבע הגישה בקשה לסלק את בקשת האישור על הסף, או לחלופין להורות על עיכוב הליכים, מכיוון שהוגשו נגדה שתי תובענות ייצוגיות בארה"ב המבוססות לטענתה על עילות תביעה דומות לעילות שבבקשת האישור שהוגשה בישראל (להלן: "התביעות האמריקניות").

בבקשתה לסילוק על הסף, טענה המשיבה כי קיימת חפיפה משמעותית בין בקשת האישור הנוכחית לבין התביעות האמריקניות. לטענתה, החפיפה באה לידי ביטוי הן בפרקי הזמן אליהן התביעות והבקשה מתייחסות והן בקבוצה המיוצגת, כך שהתביעה האמריקנית כוללת בתוכה גם את אלה שרכשו את מניותיה של המשיבה בבורסת תל אביב. מכיוון שכך, המשיבה טענה כי יש לסלק את הבקשה על הסף, בהתבסס על המנגנון המצוי בסעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות. סעיף זה מסדיר מצבים של תחרות בין תובענות ייצוגיות דומות, ופותח בפני בית המשפט מספר אפשרויות לניהול הדיון, בהתאם לשלב הדיוני בו נמצאת הבקשה המוקדמת.²

המבקשים טענו כי יש לדחות את בקשת טבע על הסף, או לחלופין לדחות אותה לגופה. נטען כי אין זהות בין בקשת האישור לבין התביעות האמריקניות, וזאת משום שהתביעות האמריקניות מתייחסות לאירועים אחרים בהם קיימת הטעיה לכאורה, בתקופות זמן שונות ושאינן זהות מוחלטת בין המשיבים לבקשת האישור לבין הנתבעים בתביעות האמריקניות.

השופטת רונן קבעה כי אין מקום למחוק את התובענה הישראלית מכוח סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות. סעיף זה מתייחס למצב שבו מוגשות שתי בקשות מתחרות לבתי משפט שונים או למותבים שונים, ומאפשר לבית המשפט אליו הגיעה התובענה להעביר את הדיון. בית המשפט אליו הועבר הדיון יכול להחליט בעניין החלטות שונות, ביניהן למחוק את אחת הבקשות או לנהלן במאוחד או בנפרד. עם זאת,

¹ על חברה חלה חובת גילוי של כל מידע מהותי למשקיע הסביר, אשר אין מגבלה חוקית או מגבלה סבירה אחרת שמצדיקה את מניעת גילוי, וזאת כדי לאפשר למשקיעים לקבל החלטות רציונליות בנוגע להשקעתם וכדי להרתיע את בעלי הכוח בחברה מהתנהגות תרמית או מניפולטיבית. ראו: ע"א 5320/90 א. צ. ברנביץ נכסים והשכרה בע"מ נ' רשות ניירות ערז, פ"ד מו(2) 818, 831 ו-837 (1992).

² סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

האפשרות של העברת הדיון לא קיימת כאשר אחת התביעות לא מתנהלת בישראל. בית המשפט הישראלי אינו רשאי "לחייב" בית משפט זר לדון בתביעה שהוגשה לבית משפט ישראלי, לכן קבעה השופטת כי הרציונל העומד בבסיסו של סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות לא מתקיים כאשר אחת התביעות מתנהלת בבית משפט זר.

סוגיה נוספת שנדונה במסגרת הבקשה לסילוק על הסף היא ההשפעה של פסק הדין של בית המשפט העליון בארה"ב בעניין Morrison, שם נקבע כי אין תחולה לדיני ניירות הערך של ארה"ב בבורסות שמחוץ לארה"ב בתביעות לפיצוי שעילתן הטעיה.³ לעניין זה עשויות להיות השלכות קריטיות בנוגע לשאלת היכללותם של משקיעים ישראלים אשר רכשו את מניותיהם בישראל בקבוצה המיוצגת שבתביעות האמריקניות. טבע טענה כי עניין Morrison לא מהווה תקדים מחייב, וכי בית המשפט הדן בהליכים בארה"ב יהיה רשאי לקבוע כי קיימת הצדקה לדון בעניינם של המשקיעים הישראלים.

לעניין זה, השופטת רונן פסקה כי אין לסלק את הבקשה לאישור על הסף למרות קיומה של תובענה מתחרה בארה"ב, עקב החשש שקבוצת המשקיעים הישראלים לא תיכלל בתובענות האמריקניות, ובמצב זה התוצאה תהיה כי אף בית משפט לא ידון בעניינם. בעניין Morrison נקבע כי כדי שהוראות ה-Securities Exchange Act יחולו על התובעים, צריכים הם לעמוד ב-2 תנאים: (1) ניירות הערך שנרכשו צריכים להיות זמינים למסחר בארה"ב; (2) פעולת הרכישה של ניירות הערך צריכה להתבצע בתוך שטחה של ארה"ב. היחס בין המבחנים, אם הם מצטברים או חלופיים, אינו ברור לגישתה של השופטת רונן.⁴ אופן יישומה של הלכת Morrison טרם התבהר, אך די בכך שישנו סיכוי שבית המשפט בארה"ב יקבע כי המשקיעים הישראלים אינם זכאים להיכלל בתביעה כדי לקבוע שאין לסלק על הסף את בקשת האישור. כדוגמה לחוסר הבהירות ביישומה של הלכת Morrison, אזכרה השופטת רונן את פסק הדין בעניין שטרן,⁵ שם דן בית המשפט העליון בתביעה ייצוגית שהוגשה כנגד חברת Verifone, חברה דואלית, וציין בין היתר, כי הסדר פשרה שהתקבל בהליך בבית המשפט בקליפורניה חל גם על משקיעים ישראלים, וזאת למרות הלכת Morrison.

לחלופין, טבע טענה כי יש להורות על עיכוב הליכים לפי סעיף 35 לחוק ניירות ערך,⁶ או מכוח הדוקטרינה בדבר "הליך תלוי ועומד".⁷ השופטת רונן קיבלה טענה זו וקבעה כי יש לעכב את ההליכים בבקשת האישור עד לבירור התביעות האמריקניות. נקבע כי אכן סעיף 35 לחוק ניירות ערך מקנה לבית המשפט בישראל סמכות להורות על עיכוב הליכים הואיל והמחוקק ראה לנגד עיניו אפשרות שתובענה המוגשת נגד חברה דואלית בישראל תידון גם בחו"ל, ולתביעה הנדונה בחו"ל תהא השפעה משמעותית על התובענה הנידונה בישראל. השופטת רונן הכריעה כי לתביעות האמריקניות עשויה להיות השפעה על בקשת האישור, ולפיכך יש להורות על עיכוב הליכים. דוגמה להשפעה כזו ניתן לראות בעניין שטרן שהוזכר לעיל, שם נקבע כי פסק

³ [Morrison v. Nat'l Austrl. Bank Ltd., 561 U.S. 247](#) (להלן: "עניין Morrison" או "הלכת Morrison").

⁴ החלטת העיכוב, פסקה 19.

⁵ רע"א 3973/10 דוד שטרן נ' Verifone Holdings, Inc (פורסם בנבו, 02.04.2015) (להלן: "עניין שטרן").

⁶ חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ניירות ערך").

⁷ הדוקטרינה בדבר "הליך תלוי ועומד" היא דוקטרינה פסיקתית לפיה בית המשפט רשאי לעכב הליכים בהליך אחד, אם תלוי ועומד הליך אחר בין הצדדים, וזאת כדי למנוע הכבדה מיותרת על היריב וכן כדי למנוע בזבוז של זמן שיפוטי על התדיינות כפולה, ראו: אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 173-175 (מהדורה שתיים עשרה, 2015).

דין המאשר הסכם פשרה בתובענה ייצוגית בהליך זר, עשוי להקים מעשה בית דין כלפי חברי קבוצה ישראלים, באופן שימנע מהם לקיים הליך נוסף בישראל.⁸

השופט רונן קבעה כי ניתן לעכב הליכים רק כאשר מדובר בתביעות זהות או דומות, ואין צורך בזהות מוחלטת. לעניין זה הכריעה השופטת כי בקשת האישור דומה לכל הפחות לאחת מהתביעות האמריקניות, על אף ההבדלים ביניהן, באופן שמעלה את הצורך להורות על עיכוב ההליכים בבקשה לאישור.

לאור כל זאת, בית המשפט דחה את בקשת המשיבה למחוק את הבקשה לאישור על הסף, אך קיבל את טענותיה בדבר הצורך בעיכוב ההליכים בבקשה לאישור, עד אשר התביעות האמריקניות תתבררנה.

[ת"צ \(מחוזי חי\) 33094-07-17 רימון זינאתי נ' אוניברסל פרטס א. ב. בע"מ \(פורסם בנבו, 11.07.2018\).](#)

ערכאה: בית המשפט המחוזי בחיפה, מפי כב' השופטת רבקה למלשטריד-לטור

המדובר בפסק דין אשר דוחה על הסף בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה על ידי המבקש, עורך דין במקצועו, לאור כך שלוחית הרישוי של רכבו דהתה והוא שילם בעבור החלפתה, זאת לכאורה בניגוד לנוהל 31 של משרד התחבורה. התובענה הוגשה כנגד חברת "טסט קאר" ("משיבה 2"), חברה פרטית המפעילה מכון רישוי, שעל פי הנוהל לא הייתה אמורה לגבות תשלום בגין החלפה, ונגד "אוניברסל פרטס" ("משיבה 1"), אשר מייצרת, משווקת ומייבאת אביזרים וחלקי חילוף לרכב, ובכללם לוחיות רישוי, שייצרה לכאורה לוחיות רישוי פגומות. המבקש טען לנזק ממוני בשל התשלום על הלוחיות, ובשל אובדן הזמן של בעלי הרכבים המיוצגים בהמתנתם להחלפת הלוחיות הפגומות.

משיבה 1 טענה כי המבקש מנצל לרעה את מכשיר התובענה הייצוגית. היא טענה כי אין יריבות בינה לבין המבקש, כי טענותיו של המבקש נטענו ללא ביסוס עובדתי או משפטי לעניין התשלום של משיבה 1, ולא הובאה ראיה כי משיבה 1 היא יצרנית הלוחית הדהויה. נטען כי משיבה 1 עומדת בדרישות מכון התקנים וכי התופעה של דחיית לוחיות הרישוי היא מצומצמת וטופלה יחד עם משרד התחבורה. כן נטען כי מכוני הרישוי מופקדים על הצורך ליידע את בעלי הרכב על זכאותם לקבל לוחית אחרת ללא תשלום, וההתחשבות נעשית בינם לבין היצרניות. עוד נטען כי המבקש לא הקדים פניה למשיבה 1 ובכך פעל בחוסר תום לב, לכן אינו מייצג בדרך הולמת את ענייני הקבוצה, שכן פניה מוקדמת הייתה מיתרת את התובענה.

בנוסף, נטען כי אותן שאלות ממש נידונו כבר במסגרת תובענה אחרת בעניין רוזנברג,⁹ דבר שהוסתר מבית המשפט על ידי המבקש. נטען כי עניין רוזנברג דומה מאוד להליך דנא וכי במסגרת הבקשה המוסכמת להסתלקות בעניין רוזנברג נעברה משיבה 1, בין היתר, להחליף כל לוחית רישוי שיוצרה על ידה ודהתה בטווח של 5 שנים ממועד הייצור, לכל מי שיפנה אליה בעניין זה, במהלך תקופה של 4 חודשים מיום 21.04.2016. לפיכך, המבקש יכול היה להחליף את לוחית הרישוי שלו במסגרת ההסדר.

משיבה 2 אף היא הפנתה לעניין רוזנברג וטענה כי המבקש מנסה להתעשר שלא כדין על חשבונה, נוכח הסדר ההסתלקות שאושר על ידי בית המשפט בעניין רוזנברג.¹⁰ נוסף על כך, משיבה 2 הכחישה את נסיבות המקרה כפי שהן מתוארות על ידי המבקש וטענה שפעלה לפי הנוהל. כמו כן, היא טוענת שזמן החלפת הלוחית היה קצר יותר מן הנטען.

⁸ ר' לעיל הי"ש 5. להרחבה ויישום המבחנים שנקבעו בעניין שטרן ר' ת"צ (מחוזי מרכז) 22300-05-15 משה הייט נ' Verifone Systems Inc (פורסם בנבו, 14.05.2018).

⁹ ת"צ (מחוזי חי) 5246-11-15 יגאל רוזנברג עו"ד נ' חי ב. ח. שלטים בע"מ (פורסם בנבו, 19.04.2016) (להלן: "עניין רוזנברג" או "התובענה הקודמת").

¹⁰ יש לשים לב שמשיבה 2 בהליך דנא אינה בעלת דין בהליך שבעניין רוזנברג.

לעניין התובענה הקודמת, המבקש טען כי מוטלת עליו חובה להודיע לבית המשפט רק על תובענה תלויה ועומדת באותו עניין המופיעה בפנקס התובענות הייצוגיות.¹¹ כמו כן, עניין רוזנברג הסתיים בהסתלקות, לכן נטען כי לא קם מעשה בית דין.

השופטת למלשטריך-לטר קבעה כי הבקשה לאישור הוגשה בחוסר תום לב באופן המעיד על כך שהקבוצה לא תיוצג בדרך הולמת, הואיל והמבקש ידע על אודות התובענה הקודמת לאור העובדה הוא עובד במשרד אשר ייצג בעניין רוזנברג כעורך דין ומכיוון שלמבקש הייתה זכאות מפורשת להחליף את לוחית הרישוי במסגרת הסדר ההסתלקות בעניין רוזנברג, אותה הוא לא מיצה.

בית המשפט קבע כי בטענת המבקש לפיה עליו לגלות לבית המשפט רק על אודות תובענות תלויות ועומדות ולא על אודות תובענות שכבר הסתיימו יש משום היתממות, וכי חובת תום הלב נובעת מחובת תום הלב הדיונית שנושא בה כל בעל דין. נקבע כי סעיף 5(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, לפיו על המבקש לבדוק בטרם הגשת הבקשה על אודות קיומה של בקשה אחרת המעוררת שאלות זהות או דומות של עובדה ומשפט ביחס לחברי הקבוצה, אינו גורע מחובת תום הלב הכללית, אשר מעוגנת גם בסעיף 8(4) לחוק תובענות ייצוגיות. נקבע כי אי הגילוי מגיע לכדי העלמת עובדות מהותיות מעיני בית המשפט, וכי גם ללא עיון בפנקס הייתה חובה על המבקש ובא כוחו להודיע על קיומה של תובענה קודמת.

באופן כללי, על פי הפסיקה אין לסלק על הסף בקשה לאישור תובענה ייצוגית אלא במקרים חריגים. כך למשל על פי פסיקת בית המשפט העליון בעניין נובל אנרגי,¹² שם קבעה השופטת (כתוארה אז) חיות כי הגישה ביחס לסילוק על הסף של בקשות לאישור תובענות ייצוגיות היא מצמצמת אף יותר ביחס לסילוק על הסף של תביעות רגילות.

על אף הגישה המצמצמת, קבעה השופטת למלשטריך-לטר כי חוסר תום הלב של המבקש במקרה דנא מצדיק את סילוק הבקשה על הסף. השופטת הסתמכה, בין היתר, על הלכת בית המשפט העליון בעניין שלמה תחבורה,¹³ שם נקבע כי כאשר התנהלותו של התובע המייצג תהיה נגועה בחוסר תום לב קיצוני ובהתחשב בשלב הדיוני בו נמצאת הבקשה, אפשר שבית המשפט ידחה את התובענה משיקולי הרתעת תובעים ועורכי דין פוטנציאליים מהתנהגות דומה בעתיד, תוך שמירה על האינטרס הציבורי בתובענה הייצוגית. עוד צוין בעניין שלמה תחבורה כי למרות שעיקרה של חובת תום הלב עניינו במערכת היחסים שבין התובע המייצג ובא כוחו לבין הקבוצה, יש לבחון חובה זו כחלק מחובת תום הלב הכללית של בעלי הדין לנהוג בתום לב במסגרת ההליך המשפטי, קרי במערכת היחסים שבין התובע המייצג לבית המשפט.

בית המשפט הרחיב בעניין היעדר פנייה מוקדמת אל המשיבות וקבע כי ניתן ללמוד שהדרישה לפנייה מוקדמת לגופים פרטיים תלויה בנסיבות המקרה. הגישה הרווחת בבתי המשפט המחוזיים היא שאין לקבוע כלל אחיד בנידון, אלא לבחון בכל מקרה בנפרד אם התובע היה נותן מענה לקבוצה כולה ובכך ההליך היה מתייטר. דוגמה לגישה זו ניתן למצוא בעניין חרסט, שם נקבע שהצורך בפנייה מוקדמת מבוסס על הדרישה כי המבקש ינהל את ענייני הקבוצה בדרך הולמת והוגנת.¹⁴ בעניין דנא, בית המשפט קבע כי ניתן להאמין שפנייה מוקדמת הייתה מייטרת את התובענה, ומשכך אי-הפנייה עומדת לרעתו של המבקש.

¹¹ בהתאם לסעיף 28 לחוק תובענות ייצוגיות, מנהל בתי המשפט מנהל פנקס תובענות ייצוגיות (להלן: "הפנקס") בו נרשמות התובענות המוגשות לבתי המשפט השונים, והפנקס כולל פרטים על אודות תובענות אלה.

¹² רע"א 9771/16 נובל אנרגי מדיטרניאן לימיטד נ' משה נזרי, פסקה 19 (פורסם בנבו, 28.09.2017).

¹³ רע"א 3698/11 שלמה תחבורה (2007) בע"מ נ' ש.א.מ.ג.ר. שירותי אכיפה בע"מ (פורסם בנבו, 06.09.2017) (להלן: "עניין שלמה תחבורה").

¹⁴ ת"צ (מחוזי מר') 36086-07-11 חרסט נ' ידיעון אינטרנט (שותפות רשומה) ואח' (פורסם בנבו, 19.09.2012).

התכנית לחינוך משפטי קליני ע"ש אלגה צגלה
The Elga Cegla Clinical Law Program
برنامج التعليم القانوني الإكلينيكي على اسم ألغا تسغلا

הקליניקה לתובענות ייצוגיות
The Class Action Clinic
عيادة الدعاوى الجماعية

לאור האמור לעיל, בית המשפט דחה על הסף את בקשת האישור ואף הוציא צו להוצאות בעקבות חוסר תום לב קיצוני העולה מן ההליך. נקבע כי המבקש פעל בחוסר הגינות ובחוסר תום לב, באופן שאינו הולם ייצוג ראוי לטובת הקבוצה.